
POLEMIKA

ZAKUKULJENO – ZAMUMULJENO

Povodom teksta Draška Grbića *Jedanaest prigovora dr Božidara Jakšića**

Nisam mogao ni pretpostaviti da ću kritičkim osvrtom na prilog Draška Grbića o Tribini Instituta u *Filozofiji i društvu* izazvati tako veliki gnev autora da pominje i „morskog mu neprijatelja“. Priznajem da sam naivno mislio da ću ukazivanjem na neke propuste pomoći autoru. Nakon njegovog enormno obimnog odgovora vidim da mu se ne može pomoći. Kako, uostalom, pomoći nekome ko ne zna da nema kontradikcije u tome da su početni(čki) „pokušaji dorinosa“ najčešće protkani „velikom ambicijom“! Molijerovom junaku koji kasno otkriva da je čitavog života govorio u prozi publika se može smejeti, ali mu ne može pomoći.

Ne mislim trošiti stranice *Filozofije i društva* odgovorima na obilje „milosrđa“ kojim me je obasuo Draško Grbić. Ne bi to imalo nikakvog smisla, jer Draško Grbić prigovor savesti ostavlja po strani. Takođe se ne mislim upuštati u Grbićeva proširivanja i pomeranja (koje inače meni štedro prebacuje) dijaloga o Tribini Instituta, pričama o tome šta je radio u (ovom slučaju) nevinom „Komunistu“, kako je napredovao u karijeri i u „Komunistu“ (od poslova „korektorskih i lektorskih do redaktorskih i uredničkih“, sve kurzivom da se zna šta je važno) i u Institutu (od „poslovno-administrativnog sekretara i urednika izdanja Instituta“ do poslova „pomoćnika direktora Instituta sa obavezama stručnog saradnika i rukovodioca u poslovnim

* Napomena redakcije: Tekst Draška Grbića objavljen je u *Filozofiji i društvu*, XVII, str. 183-202. Redakcija zahvaljuje Drašku Grbiću koji se odrekao svoga prava na odgovor i time okončao jednu polemiku koja se, pre svega, tiče unutar-institutskih poslova i problema.

organizaciono finansijskim poslovima Instituta“ sve kurzivom da se naglasi važnost, dok stilsku formulaciju neću komentarisati jer spada u nadležnost Draška Grbića, pa ne bih želeo da izazovem njegovo novo „milosrđe“). Ako je time impresioniran – neka mu bude. Izvi-
njam se što nikada nisam naučio rečnik *Zakona o udruženom radu*, pa nisam znao da nije reč o „radnom mestu“ nego o „radnim obave-
zama i odgovornostima“. Ostaviću po strani i meni veoma dragog i u ovom slučaju potpuno nedužnog Niku Milićevića i „bosanske mu-
drosti“, jer ne vidim kakve bi veze imali sa raspravom o Tribini.

Zadržaću se samo na *meritumu*. Prvo, moja je greška što sam smatrao da je Draško Grbić *nenamerno* zanemario moj doprinos u radu Tribine. Njegov odgovor jasno svedoči o tome da je to *namerno učinio*. O tome svedoči sledeći njegov iskaz: „Da sam ranije znao da je Božidar Jakšić prvi voditelj Tribine, svakako bih to zabeležio.“ E pa, Draško Grbić je *znao da sam u dužem vremenskom periodu bio voditelj tribine*, jer u prilogu o Tribini piše: „Tribinu je prvo vodio di-
rektor Instituta...“ (FiD/XV, str. 174.) Ne ulazim u razloge zbog kojih je Draško Grbić tu činjenicu *zaboravio*. Možda zbog toga što je „...odlučio da direktore ne imenuje i ne podvaja“. Dakle, reč je o namernom zaobilaženju elementarnih činjenica – neko bi rekao o falsifikatu. Da je u pitanju samo autorski rad Draška Grbića, verovatno uopšte ne bih reagovao. Reč je, kako sam tvrdi, o prezentaciji Instituta na Internetu, dakle o službenom dokumentu i stojim na stanovištu da ti podaci moraju odgovarati činjeničnom stanju.

Teško mogu da razumem veliko oduševljenje Draška Grbića za neslućene mogućnosti manipulacije u prezentacijama na Interne-
tu. Njegova visokokvalitetna obaveštenost o mogućnostima koje elektronska mreža pruža za razne oblike manipulacije, pa i falsifika-
ta, („...dopisivaće i izostavljaaće sadržaje, pa i fotografije po meri sopstvene ličnosti“, „Danas su svima dostupni računski, fotoshop programi sa kojima se sličice mogu prepravljati, brisati i doslikavati“) me apsolutno ne impresionira. On može da po miloj volji „dopi-
suje“, „izostavlja“, „prepravlja“, „briše“, „doslikava“, ali to nema prava da čini u tekstovima kojima predstavlja delatnosti Instituta za filozofiju i društvenu teoriju. O tome je jednostavno reč, a ne o neka-
kvom mom „autohagiografskom zanosu“. Nikakvo beskrajno zaku-
kuljivanje i zamumuljivanje ove elementarne činjenice tu ne može pomoći.

Drugo, uza svu strast koju pokazuje prema mogućnostima „brisanja“, „izostavljanja“, „prepravljanja“, Draško Grbić ne spori da sam mu svoje beleške ustupio i da mi se ljubazno zahvalio. Jedino „izostavlja“ kraj moje rečenice koji glasi „...ističući da su mu koristile“. Smatra da je sporno koliko je podataka „...iz te beležnice preuzeo“. Dve je beležnice „izostavio“, „briso“; nije bila jedna nego tri sveske. Te beležnice su sadržavale i veliki broj drugih podataka. Prihvatam da ni jedan podatak o radu Tribine iz tih beležnica nije koristio, ako se to Drašku Grbiću dopada. U tom slučaju, otvaraju se dva pitanja, velika kao nepremostiva provalija: *u koje je druge svrhe Draško Grbić koristio moje beležnice i za čije potrebe*. Ovde ću odstupiti od *merituma* i pomenuću izreku koju sam čuo u Bosni: „Nije karala mati Mošu što se kartao, nego što se *vadio!*“

Na moj osvrt od četiri strane srednjeg proreda, (1660 reči) Draško Grbić je odgovorio tekstom od 12 stranica bez proreda (6.616 reči), kao da će tom gomilom reči zatrpiti svoj pokušaj obmane javnosti. Snaga argumenta nije u gomilanju reči, zakukuljivanju i zamumuljivanju, nego u saglasnosti sa činjenicama. To bi neko ko se hvali „dužnim osećanjem milosrđa“ morao da zna!

Svoj sam odgovor sada sveo na dve stranice. Nemam nameru da dalje gubim vreme uveravajući ljude, koji na visokom nivou poznaju mogućnosti manipulacije i falsifikovanja u elektronskim tehnikama, da „izostavljanje“, „brisanje“ i slične rabote ne spadaju u domen kulture.

u Kumodražu, 10. aprila 2001.